

BROSZURA DO DRUKU

Święta Eustochium

Życie, modlitwa i nowenna

Wspomnienie: 28 września

Saintspedia · saintspedia.com

W SKRÓCIE

Święta Eustochium

Rzymska dziewica, córka świętej Pauli i uczennica świętego Hieronima, przełożona mniszek w Betlejem.

Wspomnienie	28 września
Narodziny	około 368, Rzym
Śmierć	około 419, Betlejem
Kanonizacja	kult od niepamiętnych czasów
Epoka	V wiek

W tej broszurze

Życie

Modlitwa do świętej Eustochium, przyjaciółki słowa Bożego

Nowenna do świętej Eustochium

Źródła i autorzy ilustracji

Broszura przygotowana przez Saintspedia, katalog świętych Kościoła katolickiego: żywoty świętych, modlitwy, nowenny i miejsca pielgrzymek, na stronie saintspedia.com. Teksty opracowane przez Saintspedia, z wyjątkiem oznaczonych modlitw tradycyjnych. Modlitwy i nowenny ułożone dla Saintspedia nie są oficjalnymi tekstami liturgicznymi. Broszura bezpłatna, do wydrukowania i udostępniania na użytek osobisty, rodzinny lub parafialny; prosimy jej nie sprzedawać.

ŻYCIE

Święta Eustochium

Święta Eustochium to młoda rzymska patrycjuszka z IV wieku, córka świętej Pauli i uczennica świętego Hieronima. Poświęcona Bogu już jako nastolatka, poszła za matką do Ziemi Świętej, pomogła jej założyć klasztory w Betlejem, a potem sama kierowała wspólnotą mniszek aż do śmierci, około 419 roku. Kobieta modlitwy i nauki, czytająca Biblię po hebrajsku, zainspirowała kilka dzieł świętego Hieronima. Martyrologium Rzymskie wspomina ją 28 września.

Kim była święta Eustochium?

Julia Eustochium należała do najwyższej arystokracji Rzymu. Jej życie znamy niemal wyłącznie z listów świętego Hieronima, który przez ponad trzydzieści lat był jej przewodnikiem duchowym i skierował do niej kilka ze swoich najsłynniejszych tekstów. Poprzez nią widać jeden z pierwszych wielkich ruchów monastycznych kobiet na Zachodzie: wykształcone, często bogate kobiety, które rezygnowały z małżeństwa i zbytku na rzecz życia w ubóstwie, modlitwie i studium Pisma Świętego. Jej greckie imię, *Eustochium*, przywołuje myśl o „osiągnięciu celu”, o trafieniu w sedno.

Święta Eustochium, obraz Juana de Valdésa Leala (Bowes Museum).

Kluczowe daty w życiu Eustochium

- **Około 368**: Narodziny w Rzymie, w rodzinie senatora Toksocjusza i Pauli.
- **Około 380**: Śmierć ojca; matka wybiera życie wyrzeczenia i modlitwy.
- **382-385**: Święty Hieronim, przebywający w Rzymie, zostaje przewodnikiem duchowym Pauli i Eustochium.
- **Około 384**: Składa ślub dziewictwa; Hieronim kieruje do niej swój wielki list o dziewictwie (list 22).
- **385-386**: Wyjazd z matką na Wschód; pielgrzymka do Ziemi Świętej i odwiedziny u mnichów w Egipcie.
- **386-389**: Założenie w Betlejem klasztoru żeńskiego, klasztoru męskiego i domu dla pielgrzymów.
- **404**: Śmierć świętej Pauli; Eustochium obejmuje kierownictwo nad mniszkami.

- **416-417**: Klasztory w Betlejem zostają napadnięte i podpalone; Hieronim i Eustochium odwołują się do papieża Innocentego I.
- **Około 419**: Śmierć w Betlejem, według tradycji 28 września; zostaje pochowana obok matki.

Dziewczyna z rzymskiej arystokracji

Eustochium urodziła się około 368 roku w znakomitej rodzinie. Jej matka, Paula, wywodziła się według Hieronima od Grakchów i Scypionów; ojciec, Toksocjusz, był senatorem. Miała brata i trzy siostry, wśród nich *Blezyllę*, która nawróciła się na życie ascetyczne, a potem zmarła bardzo młodo. Po śmierci męża Paula, wciąż młoda, zrezygnowała z ponownego małżeństwa i razem z córką rozpoczęła życie skromne i pełne modlitwy, w kręgu chrześcijańskich kobiet, które gromadziły się na Awentynie wokół szlachetnie urodzonej Marceli.

Gdy Hieronim przebywał w Rzymie, w latach 382-385, w służbie papieża Damazego, obie kobiety zostały jego uczennicami. Objaśniał im Pismo Święte i zachęcał je do nauki greki i hebrajskiego. Część rodziny patrzyła na to niechętnie. Hieronim opowiada, że wuj Eustochium, Hymetiusz, i jego żona Pretekstata próbowali przywrócić ją do życia światowego, strojąc ją i czesząc według mody: na próżno.

List o dziewictwie

Około 384 roku Eustochium, mająca mniej więcej szesnaście lat, poświęciła swoje dziewictwo Chrystusowi. Z tej okazji Hieronim napisał do niej długi list, *list 22*, często nazywany traktatem „o zachowaniu dziewictwa". To jeden z najczęściej czytanych tekstów całej chrześcijańskiej starożytności. Hieronim opisuje w nim życie dziewicy konsekrowanej jako życie oblubienicy Chrystusa, karmione nocną modlitwą, lekturą i umiarkowaniem. Opowiada w nim także

swój własny sen, w którym usłyszał oskarżenie, że jest „cyceronianinem, a nie chrześcijaninem”. Ton listu, miejscami uszczypliwy wobec rzymskiego duchowieństwa, przysporzył mu wrogów.

> *„Niech zawsze strzeże cię zacisze twojej izby; niech zawsze Oblubieniec raduje się z tobą w jej wnętrzu”. (Hieronim, List 22, do Eustochium; przekład swobodny)*

Wyjazd świętej Pauli i świętej Eustochium do Ziemi Świętej, obraz Giuseppe Bottaniego.

Z Rzymu do Betlejem

W 385 roku, po śmierci Damazego, Hieronim opuścił Rzym. Paula i Eustochium wkrótce poszły za nim. Razem odwiedzili miejsca święte Palestyny, a potem Egipt, gdzie spotkali mnichów z pustyni nitryjskiej. W 386 roku osiedlili się na stałe w Betlejem, w pobliżu groty Narodzenia.

Dzięki majątkowi Pauli założyli klasztor żeński, podzielony na trzy grupy według pochodzenia społecznego sióstr, klasztor męski powierzony Hieronimowi oraz dom gościnny dla licznych pielgrzymów, którzy przybywali do miejsc świętych. Mniszki gromadziły się kilka razy dziennie w oratorium, by śpiewać psalmy, pracowały własnymi rękami i uczyły się Pisma Świętego na pamięć.

Kobieta nauki

Eustochium biegle mówiła po łacinie i po grecku i czytała po hebrajsku. Jej znajomość Biblii i jej pytania pobudzały pracę Hieronima, który tłumaczył wtedy Biblię z hebrajskiego. Zadedykował jej, razem z matką, kilka przedmów i komentarzy, zwłaszcza komentarze do proroków Izajasza i Ezechiela, a po śmierci Pauli w 404 roku skierował właśnie do niej długie *Epitafium* swojej matki (list 108). Eustochium odegrała więc dyskretną, ale rzeczywistą rolę w historii Wulgaty, łacińskiego przekładu Biblii używanego przez stulecia.

Przełożona w czasie próby

Po śmierci świętej Pauli Eustochium stanęła na czele mniszek. Majątek rodzinny był wyczerpany, a czasy trudne. W 416 lub 417 roku uzbrojone bandy napadły na klasztory w Betlejem, złupiły je i część z nich podpaliły; zginęli słudzy. Podejrzewano zwolenników Pelagiusza, przeciw któremu pisał Hieronim. Hieronim i Eustochium napisali do papieża Innocentego I, który surowo zganił biskupa Jerozolimy za to, że ich nie ochronił. Eustochium zmarła wkrótce potem, około 419 roku, mniej więcej rok przed Hieronimem. Jej następczynią została jej bratanica.

Kult i ikonografia

Eustochium została pochowana, tak jak jej matka, w grotach sąsiadujących z grotą Narodzenia, gdzie tradycja do dziś wskazuje ich grób. Kościół katolicki czci ją jako dziewicę i wspomina 28 września. Malarze często przedstawiali ją obok matki i świętego Hieronima, w stroju mniszki, z księgą lub zwojem w ręku, jak na obrazie przypisywanym Franciscowi de Zurbaránowi, przechowywanym w Waszyngtonie.

Czego uczy nas święta Eustochium?

Eustochium przypomina, że studium słowa Bożego nigdy nie było zarezerwowane dla mężczyzn ani dla duchownych. Połączyła modlitwę z inteligencją, życie ukryte ze służbą pielgrzymom. Wierna do końca swojej konsekracji, umiała znosić doświadczenia ubogiej i zagrożonej wspólnoty. Można się do niej modlić za osoby konsekrowane, za studentów teologii i Pisma Świętego, za tłumaczy oraz za matki i córki, które razem idą drogą wiary.

Aby modlić się razem z nią, odmów modlitwę do świętej Eustochium albo nowennę do świętej Eustochium i przygotuj pielgrzymkę do grot świętego Hieronima w Betlejem, gdzie znajduje się jej grób.

Święty Hieronim ze świętą Paulą i świętą Eustochium, obraz przypisywany Zurbaránowi.

Gdzie modlić się do świętej Eustochium?

- **Betlejem**: groty świętego Hieronima pod kościołem Świętej Katarzyny, gdzie tradycja umieszcza grób Pauli i Eustochium.
- **Betlejem**: bazylika Narodzenia Pańskiego, w sąsiedztwie miejsca, gdzie stały ich klasztory.
- **Rzym**: bazylika Santa Maria Maggiore (Matki Bożej Większej), która szczyci się relikwiami świętego Hieronima, jej mistrza.
- Klasztory zakonu świętego Hieronima (hieronimitów) w Hiszpanii, które czczą ją jako jedną z postaci założycielskich.

MODLITWA

Modlitwa do świętej Eustochium, przyjaciółki słowa Bożego

Do świętej Eustochium, dziewicy konsekrowanej i przełożonej mniszek w Betlejem, mogą się modlić osoby konsekrowane, ci, którzy studiują słowo Boże, oraz rodziny. Nie zachowała się żadna tradycyjna modlitwa skierowana właśnie do niej: proponujemy tu modlitwę, a potem krótkie wezwanie razem z jej matką, świętą Paulą.

Modlitwa do świętej Eustochium

Święta Eustochium, ty, która jeszcze jako młoda dziewczyna wybrałaś Chrystusa za jedynego Oblubieńca, naucz mnie dawać Mu pierwsze miejsce w moim życiu.

Ty, która opuściłaś Rzym, jego bogactwa i zaszczyty, by żyć ubogo w Betlejem, blisko żłóbka, daj mi serce proste, wolne od rzeczy przemijających.

Ty, która czytałaś Pismo Święte po hebrajsku i po grecku i pomagałaś świętemu Hieronimowi w jego pracy, daj mi zamiłowanie do słowa Bożego. Niech czytam je codziennie, rozważam i niech ono przemienia moje życie.

Ty, która prowadziłaś swoje siostry w ubóstwie i w czasie próby, gdy napadano na klasztory, wspieraj wszystkich, którzy dźwigają trudną odpowiedzialność, i tych, którzy dziś żyją życiem konsekrowanym.

Powierzam ci moją intencję: (wymień ją w ciszy). Za twoim wstawiennictwem niech wytrwale szukam Boga i niech osiągnę, jak obiecuje twoje imię, prawdziwy cel mojego życia. Amen.

Święta Paula i święta Eustochium, matka i córka.

Wezwanie razem ze świętą Paulą

Święta Paulo i święta Eustochium, matko i córko zjednoczone tą samą miłością do Chrystusa, módlcie się za nasze rodziny. Pomóżcie rodzicom i dzieciom razem iść drogą wiary, rozumieć się nawzajem i wspierać. Amen.

Kiedy modlić się do świętej Eustochium?

Święta Eustochium jest wspominana 28 września, dwa dni przed świętym Hieronimem. Można się do niej modlić w chwili składania ślubów zakonnych, przed egzaminem lub pracą nad studium Biblii, w intencji naprawienia relacji w rodzinie albo za klasztory w Ziemi Świętej. Na dłuższy czas modlitwy wybierz nowennę do świętej Eustochium, a aby lepiej ją poznać, przeczytaj życie świętej Eustochium.

Nowenna do świętej Eustochium

Ta nowenna do świętej Eustochium nie jest oficjalnym tekstem liturgicznym. Przez dziewięć dni towarzyszy młodej rzymskiej patrycjuszce, która oddała życie Chrystusowi, poszła za swoją matką, świętą Paulą, do Betlejem, studiowała Pismo Święte ze świętym Hieronimem i prowadziła mniszki z Betlejem przez trudne czasy. Aby zakończyć ją w dniu jej wspomnienia, 28 września, rozpocznij ją 20 września. Możesz ją też odprawić w każdej chwili, w intencji powołania, czasu nauki albo rodziny.

Jak odprawiać tę nowennę?

Każdego dnia znajdź chwilę spokoju. Uczyń znak krzyża, przeczytaj krótkie rozważanie, odmów modlitwę dnia, a potem Ojcze nasz, Zdrowaś Maryjo i Chwała Ojcu. Zakończ proponowanym gestem. Ponieważ Eustochium kochała Biblię, możesz trzymać obok siebie otwarte Pismo Święte i codziennie przeczytać z niego kilka wersetów. Jeśli zapomnisz o jakimś dniu, po prostu podejmij nowennę następnego dnia, bez zniechęcenia.

Dzień 1: Imię zwrócone ku celowi

Jej greckie imię, Eustochium, przywołuje myśl o „osiągnięciu celu” lub „trafieniu w sedno”. Całe jej życie było skierowane ku jednemu celowi: należeć do Chrystusa. My także potrzebujemy zapytać siebie, jaki jest prawdziwy cel naszego życia.

Modlitwa: Święta Eustochium, pomóż mi mieć oczy utkwione w Bogu, prawdziwym celu mojego życia. Amen.

Gest dnia: Zapisać w jednym zdaniu, czego najbardziej pragnie się dla swojego życia.

Dzień 2: Matka i córka

Po śmierci ojca Eustochium i jej matka Paula razem wybrały życie skromne i pełne modlitwy. Ich więź w wierze trwała przez całe życie, od Rzymu aż po Betlejem. Rodziny mogą być miejscami, w których wiara jest dzielona i umacniana.

Modlitwa: Święta Paulo i święta Eustochium, módlcie się za matki i córki oraz za wszystkich rodziców i ich dzieci, aby wspierali się nawzajem w wierze. Amen.

Gest dnia: Powiedzieć czułe słowo jednemu z rodziców lub jednemu z dzieci.

Dzień 3: Oprzeć się presji świata

Hieronim opowiada, że wuj i ciotka próbowali przywrócić Eustochium do życia światowego, strojąc ją i czesząc według mody. Nie uległa. Wiara wymaga czasem, by spokojnie iść pod prąd.

Modlitwa: Święta Eustochium, daj mi odwagę, bym pozostał wierny Chrystusowi, gdy inni ciągną mnie w inną stronę. Amen.

Gest dnia: Zrezygnować z czegoś, co robi się tylko po to, by zaimponować innym.

Dzień 4: Poświęcona Chrystusowi

Około 384 roku, mając mniej więcej szesnaście lat, Eustochium poświęciła swoje dziewictwo Chrystusowi. Hieronim napisał do niej wtedy słynny list o takim sposobie życia, karmionym nocną modlitwą, lekturą i umiarkowaniem. Życie oddane Bogu jest życiem miłości, a nie stratą.

Modlitwa: Święta Eustochium, módl się za wszystkie osoby konsekrowane, mężczyzn i kobiety, oraz za młodych, którzy rozeznają swoje powołanie. Amen.

Gest dnia: Pomodlić się za znanego sobie księdza, siostrę zakonną lub zakonnika.

Dzień 5: Uczyć się słowa Bożego

Zachęcona przez Hieronima Eustochium nauczyła się greki i hebrajskiego, by czytać Pismo Święte w językach oryginalnych. Jej miłość do Biblii była miłością do Boga, który mówi.

Modlitwa: Święta Eustochium, daj mi głód słowa Bożego i wytrwałość w codziennej lekturze. Amen.

Gest dnia: Przeczytać powoli jeden psalm i wybrać z niego werset, który zachowa się w sercu przez cały dzień.

Dzień 6: Wszystko zostawić dla Betlejem

W latach 385 i 386 Eustochium opuściła Rzym razem z matką, odwiedziła miejsca święte i mnichów w Egipcie, a potem osiadła w Betlejem, blisko groty, w której narodził się Chrystus. Wybrała życie blisko ubóstwa żłóbka.

Modlitwa: Święta Eustochium, pomóż mi porzucić to, co powstrzymuje mnie przed pójściem bliżej za Jezusem. Amen.

Gest dnia: Pomodlić się za chrześcijan w Ziemi Świętej.

Dzień 7: Przyjmować pielgrzymów

W Betlejem Paula i Eustochium założyły nie tylko klasztory, ale także dom dla licznych pielgrzymów. Modlitwa i gościnność szły w parze. Przyjmować innych to przyjmować Chrystusa.

Modlitwa: Święta Eustochium, otwórz moje serce i mój dom dla tych, którzy są daleko od swoich domów. Amen.

Gest dnia: Zrobić coś konkretnego dla cudzoziemca, migranta albo kogoś, kto dopiero przybył w nasze strony.

Dzień 8: Prowadzić w trudnych czasach

Po śmierci Pauli Eustochium kierowała mniszkami, mając niewiele środków. W 416 lub 417 roku uzbrojone bandy napadły na klasztory i je podpaliły. Nie opuściła swoich sióstr i razem z Hieronimem odwołała się do papieża Innocentego I.

Modlitwa: Święta Eustochium, wspieraj wszystkich, którzy dźwigają ciężką odpowiedzialność, i wszystkie wspólnoty doświadczające przemocy lub ubóstwa. Amen.

Gest dnia: Pomodlić się za chrześcijan prześladowanych w naszych czasach.

Dzień 9: Wierna do końca

Eustochium zmarła w Betlejem około 419 roku i została pochowana obok matki, tuż przy grocie Narodzenia. Pozostała wierna do końca swojej pierwszej obietnicy i naprawdę „osiągnęła cel".

Modlitwa: Święta Eustochium, wyproś mi łaskę wytrwałości, abym i ja osiągnął cel, którym jest życie wieczne. Amen.

Gest dnia: Podziękować Bogu za osoby, które pomogły ci wzrastać w wierze.

Modlitwa na zakończenie

Ostatniego dnia zakończ nowennę tą modlitwą:

Panie, nasz Boże, Ty dałeś świętej Eustochium wielką miłość do Twojego słowa i siłę, by służyć Ci w ubóstwie i w czasie próby. Za jej wstawiennictwem daj nam miłość do Pisma Świętego, wierność naszemu powołaniu i odwagę w trudnych czasach. Błogosław naszym rodzinom, osobom konsekrowanym i chrześcijanom w Ziemi Świętej. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen.

Możesz też codziennie odmawiać modlitwę do świętej Eustochium i poznać jej życie.

ŹRÓDŁA

Źródła i autorzy ilustracji

Teksty: Saintspedia (saintspedia.com). Źródła podane w każdej części są źródłami odpowiedniej strony serwisu. Dane biograficzne częściowo z Wikidata (CC0). Czcionka: EB Garamond (licencja SIL Open Font).

Ilustracje

- Okładka: Francisco de Zurbarán, domena publiczna, via Wikimedia Commons. Źródło · Licencja
- Święta Eustochium, obraz Juana de Valdésa Leala (Bowes Museum).: Obraz: Juan de Valdés Leal, domena publiczna, via Wikimedia Commons. Źródło · Licencja
- Wyjazd świętej Pauli i świętej Eustochium do Ziemi Świętej, obraz Giuseppe Bottaniego.: Obraz: Giuseppe Bottani, CC0, via Wikimedia Commons. Źródło · Licencja
- Święty Hieronim ze świętą Paulą i świętą Eustochium, obraz przypisywany Zurbaránowi.: Obraz: Francisco de Zurbarán and Workshop, CC0, via Wikimedia Commons. Źródło · Licencja
- Święta Paula i święta Eustochium, matka i córka.: Obraz: Jan Hovaert, domena publiczna, via Wikimedia Commons. Źródło · Licencja

Więcej darmowych broszur

Żywoty świętych, modlitwy, nowenny i miejsca pielgrzymek: wszystkie broszury do druku znajdziesz na

saintspedia.com